

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชุดกิจกรรมนาฏยศิลป์ไทย เล่มที่ ๑

เรื่อง ลีลานาฏยศัพท์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปาริชญ์ เรืองจำรัส

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ โรงเรียนภูเขียว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๐

คำนำ

ชุดกิจกรรม เรื่อง นาฏยศิลป์ลีลาไทย เล่มที่ 1 เรื่อง ลีลานาฏยศัพท์ จัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชา ศิลปะพื้นฐาน (นาฏศิลป์ไทย) รหัสวิชา ศ 23102 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พื้นฐานนาฏศิลป์ ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเน้นจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติทักษะการแสดง ด้านนาฏศิลป์เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กล้าแสดงออก และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้พัฒนาทักษะทางสังคมการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นการเสริมประสบการณ์ให้กับนักเรียนจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชานาฏศิลป์

ชุดกิจกรรม เรื่องนาฏยศิลป์ลีลาไทย ชุดนี้ ประกอบด้วยชุดกิจกรรม จำนวน 4 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง ลีลานาฏยศัพท์
- ชุดที่ 2 เรื่อง ภาษาทำนนาฏศิลป์ไทย
- ชุดที่ 3 เรื่อง ประวัติรำวงมาตรฐาน
- ชุดที่ 4 เรื่อง รำวงมาตรฐานเอกลักษณ์ไทย

ในแต่ละชุดกิจกรรม ประกอบด้วย คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ ในชุดกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน แบบฝึกกิจกรรม ใบกิจกรรม เฉลยใบกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดกิจกรรม เรื่อง นาฏยศิลป์ลีลาไทย ชุดที่ 1 เรื่องลีลา นาฏยศัพท์ ชุดนี้ จะส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ เกิดความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ และเป็นประโยชน์สำหรับเพื่อนครูในการพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตลอดจนวิธีการสร้างชุดกิจกรรมให้เป็นนวัตกรรมการสอนขึ้นในอนาคต

ปาริษฐ์ เรืองจำรัส

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดกิจกรรม	1
คำแนะนำสำหรับครู	2
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	3
ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม	4
สาระสำคัญ เรื่องนาฏยศัพท์	5
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องสื่อนาฏยศัพท์	6
ความหมายของนาฏยศัพท์	9
การฝึกปฏิบัติทำรำนาฏยศัพท์	11
นาฏยศัพท์การใช้มือ	12
นาฏยศัพท์การใช้เท้า	19
เกร็ดความรู้นาฏศิลป์ไทย	24
ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องนาฏยศัพท์	25
เฉลยใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องนาฏยศัพท์	26
ใบกิจกรรมที่ 2	27
เฉลยใบกิจกรรมที่ 2	28
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่องสื่อนาฏยศัพท์ไทย	30
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	33
แบบบันทึกคะแนน กิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติทำนาฏยศัพท์	34
แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้	35
เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้	36
แบบบันทึกคะแนน ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่องสื่อนาฏยศัพท์	37
กระดาษคำตอบ	38
บรรณานุกรม	39
ประวัติส่วนตัว	40

คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดกิจกรรม เรื่อง นาฏยศิลป์ลีลาไทย
เล่มที่ 1 เรื่อง สื่อนาฏยศัพท์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

๑. เอกสารฉบับนี้ เป็นเอกสารชุดกิจกรรมประกอบรายวิชาศิลปะพื้นฐาน (นาฏศิลป์ไทย) รหัสวิชา ศ 23101 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายของนาฏยศัพท์ ไทยและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องสื่อนาฏยศัพท์

๒. เอกสารชุดนี้ประกอบด้วย

- คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการเรียนการสอน
- คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู
- คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน
- ใบความรู้, ใบกิจกรรม . แบบทดสอบเรียนก่อน-หลังเรียน ,
เฉลยใบกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบ

๓. ชุดกิจกรรมชุดนี้ได้แบ่งกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 4 ชุด ใช้เวลาศึกษารวม 15 ชั่วโมง

- ชุดที่ 1 เรื่อง สื่อนาฏยศัพท์
- ชุดที่ 2 เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย
- ชุดที่ 3 เรื่อง ประวัติรำวงมาตรฐาน
- ชุดที่ 4 เรื่อง รำวงมาตรฐานเอกลักษณ์ไทย

คำแนะนำสำหรับครู
การใช้ชุดกิจกรรมเรื่อง นาฏยศิลป์สีลาไทย
เล่มที่ 1 เรื่อง สีสานาฏยศัพท์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

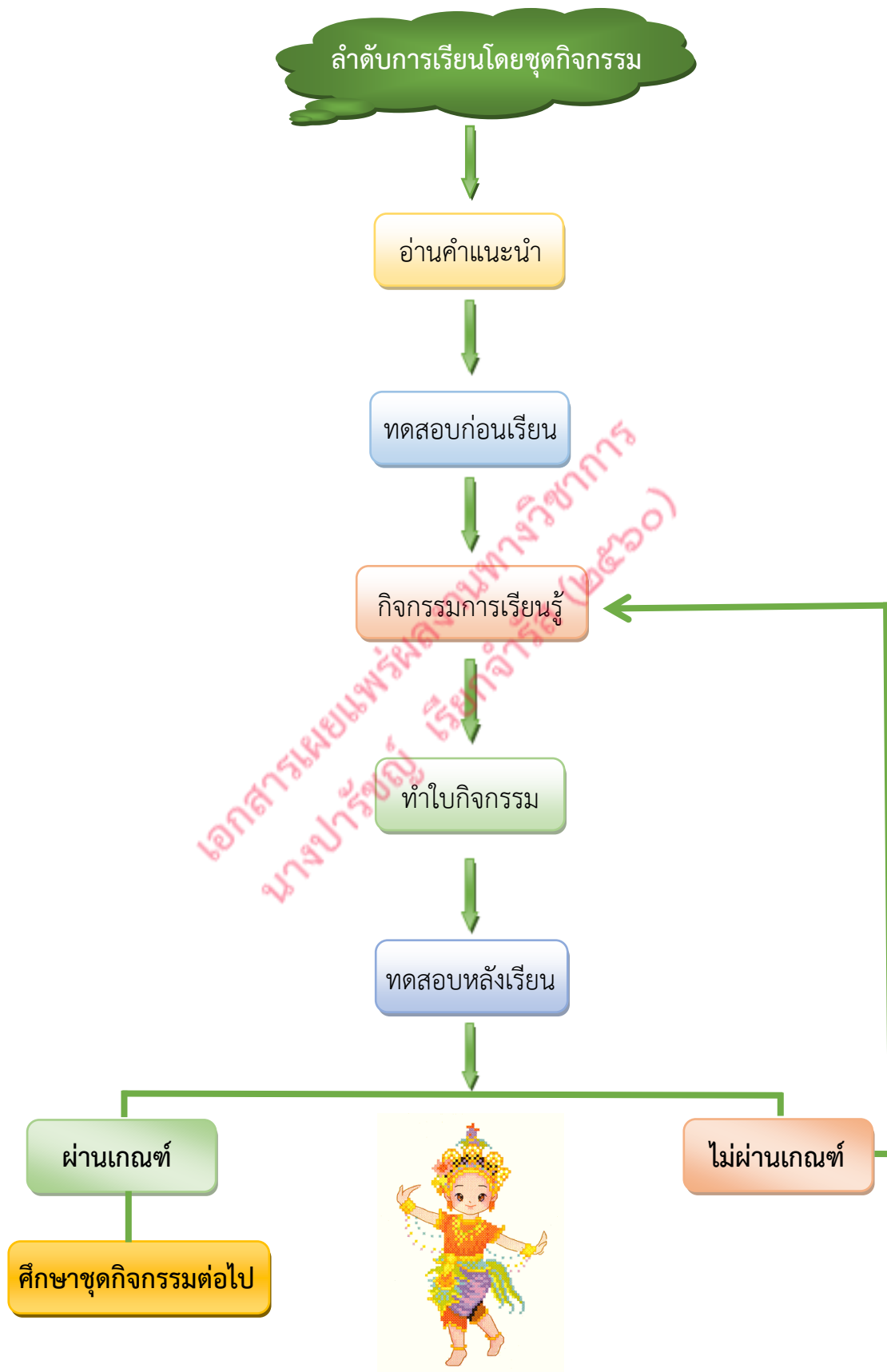

1. ครูเตรียมชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย ใบความรู้, ใบกิจกรรม, แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน, รูปภาพประกอบและเฉลย ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนต่างๆให้ครบถ้วน
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
3. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. แจกชุดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาและแนะนำวิธีใช้ชุดกิจกรรมเพื่อนักเรียนจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
5. ดำเนินการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
6. หากมีนักเรียนเรียนไม่ทัน ครูควรให้คำแนะนำหรืออาจมอบหมายงานหรือเอกสารให้ศึกษาเพิ่มเติมในเวลาว่าง
7. หลังจากนักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในใบงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนควรช่วยกันสรุปคะแนนจากการทำกิจกรรมลงแบบการบันทึกคะแนนให้ครบถ้วน
8. บันทึกคะแนนของนักเรียนเพื่อประเมินการพัฒนาและความก้าวหน้า ของการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม หากมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ครูควรให้นักเรียนรับชุดกิจกรรมไปศึกษาเองนอกเวลาเรียน
9. การจัดชั้นเรียนให้จัดนักเรียนนั่งเป็นกลุ่มเพื่อฝึกทักษะการทำงานกลุ่มและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
10. หากมีข้อสงสัยจากการศึกษาชุดกิจกรรม นาฏยศิลป์สีลาไทย ให้นักเรียนปรึกษาครูผู้สอนและให้นักเรียนกลับไปศึกษาเพิ่มเติมได้

คำแนะนำสำหรับนักเรียน
การใช้ชุดกิจกรรมเรื่อง นาฏยศิลป์สีลาไทย
เล่มที่ 1 เรื่อง สีลานาฏยศัพท์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

๑. นักเรียนฟังคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือศึกษาชุดกิจกรรม
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ลงในชุดแบบบันทึกกิจกรรมที่ครูแจกให้
๓. ตั้งใจศึกษาชุดกิจกรรม เรื่อง สีลานาฏยศัพท์
๔. นักเรียนทำใบกิจกรรม เรื่อง สีลานาฏยศัพท์
๕. ตรวจสอบผลงาน ถ้ามีข้อผิดพลาดให้แก้ไขให้เรียบร้อย
๖. ทำแบบทดสอบหลังเรียน ลงในชุดแบบบันทึกกิจกรรมที่ครูแจกให้
๗. ตรวจสอบแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน
(กรณีที่ได้คะแนนไม่ถึง 70% ให้สอนซ่อมเสริม โดยให้ศึกษาชุดกิจกรรมเพิ่มเติม
นอกเวลาเรียน และเขียนจดหมายกับตัวเลือกที่ถูกลงสมุดจดงานส่งครู) ในช่วงนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า นักเรียนทุกคนจะมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการศึกษาเรียนรู้
ชุดกิจกรรม เรื่อง สีลานาฏยศัพท์

เรื่อง สลิขานาฏยศัพท

สาระสำคัญ

นาฏยศัพทไทย เป็นศลิขปะแห่งการฟ้อนรำที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทย ซึ่งควรรู้พื้นฐานของท่ารำไทยต้องเริ่มจากการฝึกปฏิบัติทำ นาฏยศัพท เพื่อให้เกิดความรู้และเป็นพื้นฐานทักษะในการรำรำ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายของนาฏยศัพท
2. เพื่ออธิบายการปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพทได้ถูกต้อง
3. ชื่นชมการปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพทที่ถูกต้องและสวยงาม

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของนาฏยศัพท
2. การฝึกปฏิบัติท่ารำนาฏยศัพท

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ศิลานาฏยศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้เรื่อง ศิลานาฏยศัพท์
โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

- ข้อใดคือการอธิบายการตั้งวงบนตัวพระได้อย่างถูกต้อง
 - การยกแขนออกไปด้านหน้าแล้วงอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ
 - การยกแขนออกไปด้านหน้าแล้วงอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วทางคิ้ว
 - การยกแขนออกไปข้างลำตัวแล้วงอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับหัวไหล่
 - การยกแขนออกไปข้างลำตัวแล้วงอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ
- ข้อใด มิใช่ นาฏยศัพท์
 - ยิ้ม
 - ตั้งวง
 - สะบัดจีบ
 - กระดกเท้า
- จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- จรดเท้า
 - ประเท้า
 - ยกเท้า
 - กระดกเท้า
- การจีบปรกหน้า มือที่จีบจะต้องอยู่ระดับใด
 - หน้าผาก
 - ใบหู
 - จมูก
 - ปาก

5. กระดกเท้า เป็นอาการสืบเนื่องมาจากข้อใด

- ก. ยกเท้า
- ข. กระทุ้งเท้า
- ค. จรดเท้า
- ง. ประเท้า

6. จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- ก. จีบหางาย
- ข. จีบด้านหลัง
- ค. จีบส่งหลัง
- ง. จีบปรกหลัง

7. จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- ก. จีบปรกข้าง
- ข. จีบหางาย
- ค. จีบหลัง
- ง. ล่อแก้ว

8. จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- ก. ก้าวข้าง
- ข. ก้าวหน้า
- ค. ขยับเท้า
- ง. ซอยเท้า

9. คำศัพท์เฉพาะสำหรับนาฏศิลป์มีชื่อเรียกว่าอะไร

- ก. นาฏยศาสตร์
- ข. นาฏยศัพท์
- ค. นาฏยลีลา
- ง. นาฏกรรม

10. ข้อใดเป็นการอธิบายท่านาฏยศัพท์การชวยเท้าได้ถูกต้อง

- ก. กิริยาของเท้าที่ก้าวไขว้ไปข้างหน้า เท้าหลังเปิดส้นเท้า ย่อเข้าทั้งสองข้างลง น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าที่ก้าวมาข้างหน้า
- ข. กิริยาของเท้าที่ก้าวไปข้างลำตัว เท้าหลังวางเต็มเท้า ย่อเข้าทั้งสองข้างลง
- ค. อาการของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่วางอยู่ข้างหน้าด้วยจมูกเท้ายกส้นเท้า ใช้จมูกเท้าแตะเบา ๆ ไว้ที่พื้น
- ง. กิริยาที่ใช้จมูกเท้าวางกับพื้น ยกส้นเท้าขึ้นเล็กน้อย ย่ำปลายเท้าถี่ ๆ จะอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ก็ได้ พร้อมทั้งยึดยุบเข้าตามจังหวะเพลง

นาฏยศัพท์

คำว่า “นาฏยศัพท์” มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า

รานี ชัยสงคราม (๒๕๔๔) กล่าวว่า “นาฏยศัพท์” หมายถึงศัพท์ที่บัญญัติ ขึ้นไว้ในการ
พื่อนำแสดงลักษณะและการเคลื่อนไหวร่างกายที่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง

เรณู โกศินานนท์ (๒๕๔๖) กล่าวว่า “นาฏยศัพท์” หมายถึง ศัพท์เฉพาะในทาง
นาฏศิลป์เป็นชื่อลักษณะท่ารำของไทย

สรุป นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกเกี่ยวกับลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกาย
ที่เป็นท่ารำทั้งลักษณะท่ารำที่ใช้ในการฝึกหัด และเพื่อใช้ในการแสดงละครการแสดงนาฏศิลป์
และเป็นคำที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทยเพื่อสื่อความหมายในการแสดงและการฝึกปฏิบัติ
นาฏศิลป์ไทย นาฏยศัพท์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นามศัพท์ กิริยาศัพท์
และนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด

แบ่งตามลักษณะการใช้เป็น 3 หมวด คือ

1. นามศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่เรียกท่ารำ หรือชื่อท่าที่บอกการกระทำของผู้นั้น

1.1 วง ได้แก่ วงบน วงกลาง วงล่าง วงหน้า วงบัวบาน

1.2 จีบ ได้แก่ จีบหงาย จีบคว่ำ จีบหลัง จีบปรกข้าง จีบปรกหน้า จีบลอดแก้ว

1.3 ท่าเท้า ได้แก่ กระดก ยกเท้า ก้าวเท้า ประเท้า ตบเท้า กระทุ้งเท้า

จรดเท้า ซอยเท้า

2. กริยาศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกอาการปฏิบัติ ซึ่งแบ่งเป็น

2.1 ศัพท์เสริม หมายถึง ศัพท์ที่เรียกปรับปรุงท่าที่ให้ผู้ต้องสวยงาม เช่น ลดวง ก้นวง ส่งมือ เปิดคาง กัดคาง หักข้อ กัดไหล่ ถีบเข้า เปิดสัน หลบเข้า หลบศอก ดึงศอก ดึงไหล่ ดึงเอว กัดเกลียวข้าง ทับตัว เขย่งเข้า ชักสัน ทรงตัว

2.2 ศัพท์ที่ใช้เรียกเฉพาะขณะรำ

2.3 ศัพท์เสื่อม หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกท่วงทีของการรำของผู้รำที่ไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน เช่น วงคว่ำ วงล้ำ วงหัก วงล้ม วงเหยียด ตื่นคอ คางโก่ เกร็งคอ ฟาดคอ หอบไหล่ ทรุดตัว ขย่มตัว รำแอ้ รำลั่น รำเลื้อย รำล้ำจังหวะ หน่วงจังหวะ เลื่อมล้ำ ขย่ม

3. หมวดนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด หมายถึง ศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้เรียกภาษานาฏศิลป์ นอกเหนือไปจากนามศัพท์ และกริยาศัพท์ เช่น แม่ท่า ขึ้นท่า จีบยาว จีบสั้น ลักคอ เต็มมือ เอียงทางตัว อ่อนเหลื่อม หลายท่า ยืนเครื่อง นายโรง หรือพระเอก พระใหญ่ พระน้อย นางกษัตริย์ เป็นต้น

การฝึกปฏิบัติทำนาฏยศัพท์

การฝึกปฏิบัติทำรำนาฏยศัพท์จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ตัวนาง และตัวพระ

ภาพที่ 1 ตัวแบบ

ที่มา : ปาริษฐ์ เรืองจรัส (2559)

แบบตัวนาง นางสาวจรรุณีย์ ฤทธิ์ประทีป นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4

แบบตัวพระ นายประพันธ์พงศ์ เนาว์โนนทอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4

หมวดนามศัพท์

1. ตั้งวง

ตั้งวง คือ การตั้งลำแขนให้โค้งคล้ายครึ่งวงกลมมือตั้งขึ้นและหันฝ่ามือออกนอกลำตัว นิ้วมือเหยียดตรงทั้งสี่นิ้วหัวแม่มืองอเข้าหาฝ่ามือ หักข้อมือเข้าหาลำแขน โดยแบ่งลักษณะการตั้งวง ดังนี้

วงบน คือ การยกแขนออกไปข้างลำตัว แล้วงอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ตัวพระปลายนิ้ว อยู่ระดับศีรษะ ตัวนางปลายนิ้วอยู่ระดับคิ้ว

ภาพที่ 2 วงบน
ที่มา : ปาริชาติ เรืองจำรัส (2559)

ภาพที่ 3 วงกลาง
ที่มา : ปาริชาติ เรืองจำรัส (2559)

วงกลาง คือ การยกมือขึ้นตั้งปลายนิ้วอยู่ระดับไหล่

วงล่าง คือ การยกมือขึ้นตั้งวงปลายนิ้วอยู่ระดับเอว หักข้อมือเข้าหาลำแขน ให้ส่วนโค้งของลำแขนห่างจากตัวเล็กน้อย

ภาพที่ 4 วงล่าง
ที่มา : ปาริชาญ เรืองจำรัส (2559)

ภาพที่ 5 วงหน้า
ที่มา : ปาริชาญ เรืองจำรัส (2559)

วงหน้า คือ การยกมือขึ้นตั้งวงทอดลำแขน ให้โค้งอยู่ด้านหน้าปลายนิ้วอยู่ระดับปาก

ภาพที่ 6 วงบัวบาน
ที่มา : ปาริชญ์ เรียกจำรัส (2559)

วงบัวบาน คือ ส่วนโค้งของลำแขนทั้งสองข้าง งอขึ้นตั้งฉากยกขึ้นระดับไหล่มือแบราบ
ปลายนิ้วดันออกข้างหน้า

การจีบ

จีบ หมายถึง เป็นการใช้นิ้วหัวแม่มือมาจรดกับข้อที่ 1 ของนิ้วชี้หักข้อมือเข้าหาลำแขน นิ้วที่เหลือกรีดออกให้ตึง มีลักษณะเหมือนรูปพัด โดยแบ่งลักษณะการจีบ ดังนี้

- ❖ จีบหงาย
- ❖ จีบคว่ำ
- ❖ จีบหลัง
- ❖ จีบปรกหน้า
- ❖ จีบปรกข้าง
- ❖ จีบล่อแก้ว

ภาพที่ 7 จีบหงาย
ที่มา : ปาริษฐ์ เรืองจารีต (2559)

จีบหงาย คือ การหงายฝ่ามือที่จีบขึ้นข้างบน ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบนหักข้อมือเข้าหาลำแขน

ภาพที่ 8 จีบคว่ำ
ที่มา : ปาริษฐ์ เรืองจรัส (2559)

จีบคว่ำ คือ การจีบคว่ำท้องแขนหรือใช้ข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ลงข้างล่าง

ภาพที่ 9 จีบหลัง
ที่มา : ปาริษฐ์ เรืองจรัส (2559)

จีบหลังหรือจีบส่งหลัง คือ การจีบโดยส่งลำแขนไปข้างหลัง มือที่จีบหงายขึ้น

ภาพที่ 10 จีบปรกหน้า
ที่มา : ปาริชาญ เรืองจำรัส (2559)

จีบปรกหน้า คือ การตั้งลำแขนอยู่ด้านหน้า จีบเข้าหาลำตัวให้ปลายนิ้วอยู่ระดับหน้าผาก

ภาพที่ 11 จีบปรกข้าง
ที่มา : ปาริชาญ เรืองจำรัส (2559)

จีบปรกข้าง คือ การตั้งลำแขนอยู่ข้างขนานกับลำตัว ปลายนิ้วจีบอยู่ระดับศีรษะ

ภาพที่ 12 จีบล้อแก้ว
ที่มา : ปรัชญ์ เรียกจำรัส (2559)

ล้อแก้ว คือ อากาหรของนิ้วที่ใช้หัวแม่มือกดลงที่นิ้วกลาง นิ้วที่เหลือกรีตออกให้ตั้ง
หักข้อมือเข้าหาลำแขน

การใช้เท้า

ภาพที่ 13 จรดเท้า

ที่มา : ปาริชาญ เรียกจำรัส (2559)

จรดเท้า หมายถึง อาการของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่วางอยู่ข้างหน้าด้วยจุมูกเท้า (บริเวณเนื้อโคนนิ้วเท้า) ยกส้นเท้า ใช้จุมูกเท้าแตะเบา ๆ ไว้ที่พื้น

ภาพที่ 14 ก้าวหน้า

ที่มา : ปาริชาญ เรียกจำรัส (2559)

ก้าวหน้า หมายถึง กิริยาของเท้าที่ก้าวไขว้ไปข้างหน้าเท้าหลังเปิดส้นเท้า ย่อเข่าทั้งสองข้างลง น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าที่ก้าวมาข้างหน้า ตัวพระกันเข่าออกพองาม

ภาพที่ 15 ประเท้า

ที่มา : ปาริชาญ เรียกจำรัส (2559)

ประเท้า หมายถึง กิริยาของการวางเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่อยู่ข้างหน้า น้ำหนักจะอยู่ที่เท้าหลัง เท้าหน้าจะใช้เพียงปลายจมูกเท้า (บริเวณเนื้อโคนนิ้วเท้า)แตะเบาๆกับพื้น

ภาพที่ 16 ยกเท้า

ที่มา : ปาริชาญ เรียกจำรัส (2559)

ยกเท้า หมายถึง กิริยาของเท้าที่ยกขึ้นไว้ข้างหน้า สืบเนื่องมาจากการประเท้าการยกเท้าต้องเชิดปลายนิ้วให้ตึง หักข้อเท้าเข้าหาลำขา ตัวพระต้องกันเข้าออกไปข้าง ๆ ตัวนางยกเท้าขึ้นด้านหน้า

ภาพที่ 17 กระตึงเท้า
ที่มา : ปาริษฐ์ เรืองจรัส (2559)

กระตึงเท้า หมายถึง อาการของเท้าที่วางไว้ข้างหลังด้วยจมูกเท้าใช้ส่วนของจมูกเท้าที่วางอยู่กับพื้นกระแทกพื้นเบา ๆ

ภาพที่ 18 กระดกเท้า
ที่มา : ปาริษฐ์ เรืองจรัส (2559)

กระดกเท้า หมายถึง อาการเท้าที่ยกขึ้นข้างหลัง ต่อเนื่องจากการกระตึงเท้า ยื่นย่อเข้าข้างหนึ่ง แล้วถีบเข้าที่กระดกไปข้างหลังมาก ๆ กระดกลำขาส่วนล่างให้น่องชิดกับท้องขาส่วนบน หักข้อเท้าลงให้ปลายเท้าชี้ลงล่าง ตัวพระกันเข้าออกข้าง ๆ

ภาพที่ 19 ก้าวหน้า

ที่มา : ปรัชญ์ เรืองจำรัส (2559)

ก้าวน้ำ หมายถึง กิริยาของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่ก้าวออกไปทางด้านหน้า น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าที่ก้าวด้านหน้า ตัวพระ กันเข่าออกพองาม เปิดส้นเท้าหลัง

ภาพที่ 20 ก้าวข้าง

ที่มา : ปรัชญ์ เรืองจำรัส (2559)

ก้าวจ้าง หมายถึง กิริยาของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่ก้าวออกไปทางด้านข้าง
ตัวนาง หลบเข่าเปิดส้นเท้าหลัง เอียงตัวข้างเท้าที่อยู่หลัง
ตัวพระ กันเข่าออกพองามเปิดส้นเท้าหลัง

ภาพที่ 21 ซอยเท้า
ที่มา : ปาริษฐ์ เรืองจรัส (2559)

ซอยเท้า หมายถึง กิริยาที่ใช้จมูกเท้าวางกับพื้น ยกส้นเท้าขึ้นเล็กน้อย ย่ำปลายเท้าถี่ๆ จะอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ได้ก็ได้ พร้อมทั้งยึดยุบเข้าตามจังหวะเพลง

เกร็ดความรู้นาฏศิลป์ไทย

- ลักษณะการจีบ ระบายโบราณคดี

จีบระบำทวาราวดี คือ การนำนิ้วหัวแม่มือกดทับข้อที่หนึ่งของนิ้วชี้ ทำให้เป็นรูปวงกลมนิ้วที่เหลือทั้งสามเหยียดตั้งกริดออกคล้ายรูปพัด

จีบระบำศรีวิชัย คือ ใช้จีบเหมือนลักษณะจีบทั่วไป

จีบระบำลพบุรี คือ การนำนิ้วหัวแม่มือกดทับข้อที่หนึ่งของนิ้วชี้ แต่กดโคน นิ้วชี้ให้แนบชิดกับนิ้วหัวแม่มือ นิ้วที่เหลือเหยียดตั้ง (รูปแบบมาจากลักษณะนิ้วของพระพุทธรูปในสมัยลพบุรี นำมาผสมผสาน กับลีลาทางนาฏศิลป์)

ระบำเชียงแสน คือ ใช้จีบเหมือนลักษณะจีบทั่วไป

จีบระบำสุโขทัย คือ การนำนิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรกของนิ้วชี้ หักข้อนิ้วชี้ลงมานิ้วที่เหลือกริดตั้งออกไป

ใบกิจกรรมที่ 1
เรื่อง นาฏยศัพท์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายทำนาฏยศัพท์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ (5 คะแนน)

1.ตั้งวงบน

.....
.....

2.ตั้งวงล่าง

.....
.....

3.จีบหงาย

.....
.....

4.จีบปรกข้าง

.....
.....

5.จีบล่อแก้ว

.....
.....

6.ก้าวข้าง

.....
.....

7.ชอยเท้า

.....
.....

8.ประเท้า

.....
.....

9.ขยั้นเท้า

.....
.....

10.กระทุ้งเท้า

.....
.....

เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
นางปาริชาติ เรืองจำรัส (๒๕๖๐)

เฉลยกิจกรรมที่ 1
เรื่อง นาฏยศัพท์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายท่านาฏยศัพท์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ (5 คะแนน)

1.ตั้งวงบน

การยกแขนออกไปข้างลำตัวแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ตัวพระปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ ตัวนางปลายนิ้วอยู่ระดับคิ้ว

2.ตั้งวงล่าง

การยกมือขึ้นตั้งวงปลายนิ้วอยู่ระดับเอว หรือ ชายพก หักข้อมือเข้าหาลำแขนให้ได้ส่วนโค้งของลำแขนห่างจากตัวเล็กน้อย

3.จีบหงาย

การหงายฝ่ามือที่จีบขึ้นข้างบน ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบนหักข้อมือเข้าหาลำแขน

4.จีบปรกข้าง

การตั้งลำแขนอยู่ข้างบนกับลำตัว ปลายนิ้วจีบอยู่ระดับศีรษะ

5.จีบล่อแก้ว

อาการของนิ้วที่ใช้หัวแม่มือกดลงที่นิ้วกลาง นิ้วที่เหลือกรีดออกให้ตึง หักข้อมือเข้าหาลำแขน

6.ก้าวข้าง

กริยาของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่ก้าวออกไปทางด้านข้างตัวนางหลบเข้าเปิดส้นเท้าหลัง เอียงตัวข้างเท้าที่อยู่หลัง ตัวพระกันเข้าออกพองาม เปิดส้นเท้าหลังเล็กน้อย น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าหลัง

7.ชอยเท้า

กริยาที่ใช้จมูกเท้าวางกับพื้น ยกส้นเท้าขึ้นเล็กน้อย ย่ำปลายเท้าถี่ ๆ จะอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ก็ได้ พร้อมทั้งยืดยุบเข้าตามจังหวะเพลง

8.ประเท้า

กริยาของการวางเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่อยู่ข้างหน้า น้ำหนักจะอยู่ที่เท้าหลัง เท้าหน้าจะใช้เพียงปลายจมูกเท้า (บริเวณเนื้อโคนนิ้วเท้า)แตะเบาๆกับพื้น

9.ขยับเท้า

กริยาเหมือนชอยเท้า เพียงแต่การขยับเท้าต้องไขว้เท้า แล้วจึงทำกริยาเหมือนชอยเท้า ถ้าขยับเคลื่อนที่ไปทางขวาก็ให้เท้าซ้ายอยู่หน้า ถ้าจะไปทางซ้ายก็ให้เท้าขวาอยู่ข้างหน้า

10.กระทืบเท้า

อาการของเท้าที่วางไว้ข้างหลังด้วยจมูกเท้า ใช้ส่วนของจมูกเท้าที่วางอยู่กับพื้นกระทืบพื้นเบา ๆ แล้วยกขึ้น

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้ (5 คะแนน)

1.ตั้งวงบนม้วนมือจีบปรกข้าง

2.จีบปรกหน้าม้วนมืองตั้งวงกลาง

3.กระทู้เท้าและกระดกเท้า

4.ก้าวข้าง

5.ประเท้าและยกเท้า

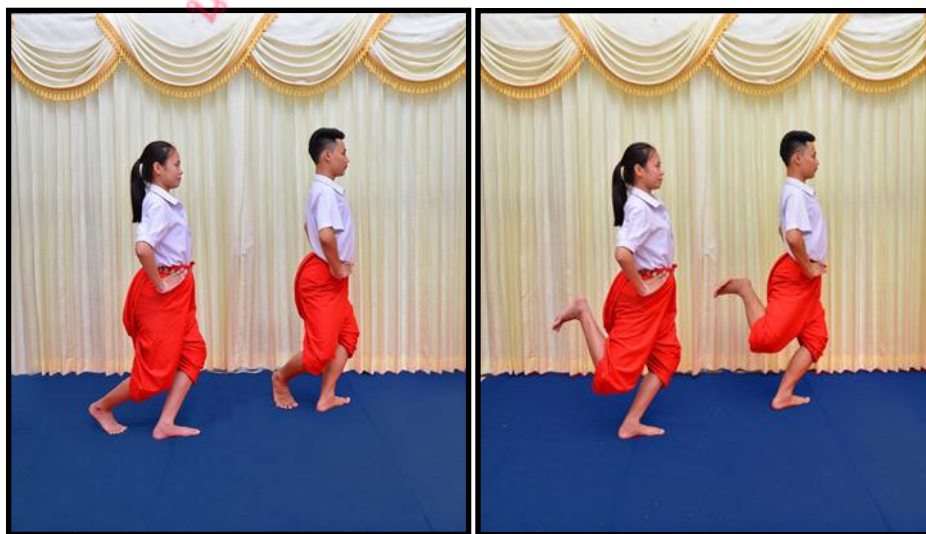
เฉลยกิจกรรมที่ 2

1. ตั้งวงบนม้วนมือจีบปรกข้าง

2. จีบปรกหน้าม้วนมือตั้งวงกลาง

3. กระทุ้งเท้าแล้วกระดกเท้า

4.ก้าวข้าง

5.ประเท้าแล้วยกเท้า

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ศิลานาฏยศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้เรื่อง ศิลานาฏยศัพท์
โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. คำศัพท์เฉพาะสำหรับนาฏศิลป์มีชื่อเรียกว่าอะไร

- ก. นาฏยศาสตร์
- ข. นาฏยศัพท์
- ค. นาฏยลีลา
- ง. นาฏกรรม

2. การจีบปรกหน้า มือที่จีบจะต้องอยู่ระดับใด

- ก. หน้าผาก
- ข. ไบหู
- ค. จมูก
- ง. ปาก

3. จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- ก. จีบปรกข้าง
- ข. จีบหงาย
- ค. จีบหลัง
- ง. ล่อแก้ว

4. จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- ก. จีบหงาย
- ข. จีบด้านหลัง
- ค. จีบส่งหลัง
- ง. จีบปรกหลัง

5. ข้อใดคือการอธิบายการตั้งวงบนตัวพระได้อย่างถูกต้อง

- ก. การยกแขนออกไปด้านหน้าแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ
- ข. การยกแขนออกไปด้านหน้าแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วทางคิ้ว
- ค. การยกแขนออกไปข้างลำตัวแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับหัวไหล่
- ง. การยกแขนออกไปข้างลำตัวแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ

6. กระดกเท้า เป็นอาการสืบเนื่องมาจากข้อใด

- ก. ยกเท้า
- ข. กระทุ้งเท้า
- ค. จรดเท้า
- ง. ประเท้า

7. ข้อใดเป็นการอธิบายท่านาฏยศัพท์การชวยเท้าได้ถูกต้อง

- ก. กิริยาของเท้าที่ก้าวไขว้ไปข้างหน้า เท้าหลังเปิดส้นเท้า ย่อเข้าทั้งสองข้างลง น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าที่ก้าวมาข้างหน้า
- ข. กิริยาของเท้าที่ก้าวไปข้างลำตัว เท้าหลังวางเต็มเท้า ย่อเข้าทั้งสองข้างลง
- ค. อาการของเท้าข้างใดข้างหนึ่งที่วางอยู่ข้างหน้าด้วยจมูกเท้ายกส้นเท้า ใช้จมูกเท้าแตะเบา ๆ ไว้ที่พื้น
- ง. กิริยาที่ใช้จมูกเท้าวางกับพื้น ยกส้นเท้าขึ้นเล็กน้อย ย่ำปลายเท้าถี่ ๆ จะอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ก็ได้ พร้อมทั้งยียุบเข้าตามจังหวะเพลง

8. จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- ก. จรดเท้า
- ข. ประเท้า
- ค. ยกเท้า
- ง. กระดกเท้า

9. จากภาพคือ นาฏยศัพท์ข้อใด

- ก. ก้าวข้าง
- ข. ก้าวหน้า
- ค. ขยับเท้า
- ง. ซอยเท้า

10. ข้อใด มิใช่ นาฏยศัพท์

- ก. ยิ้ม
- ข. ตั้งวง
- ค. สะบัดจีบ
- ง. กระดกเท้า

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง สีสานาฏยศัพท์	เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง สีสานาฏยศัพท์
1. ง. การยกแขนออกไปข้างลำตัวแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ 2. ก. ย่อม 3. ค. ยกเท้า 4. ก. หน้าผาก 5. ข. กระทั่งเท้า 6. ค. จีบส่งหลัง 7. ง. ล่อแก้ว 8. ก. ก้าวข้าง 9. ข. นาฏยศัพท์ 10. ง. กิริยาที่ใช้จุมูกเท้าวางกับพื้น ยกส้นเท้าขึ้นเล็กน้อย ย่ำปลายเท้าถี่ ๆ จะอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ก็ได้ พร้อมทั้งยิดยุบเข้าตามจังหวะเพลง	1. ข. นาฏยศัพท์ 2. ก. หน้าผาก 3. ง. ล่อแก้ว 4. ค. จีบส่งหลัง 5. ง. การยกแขนออกไปข้างลำตัวแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ 6. ข. กระทั่งเท้า 7. ง. กิริยาที่ใช้จุมูกเท้าวางกับพื้น ยกส้นเท้าขึ้นเล็กน้อย ย่ำปลายเท้าถี่ ๆ จะอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ก็ได้ พร้อมทั้งยิดยุบเข้าตามจังหวะเพลง 8. ค. ยกเท้า 9. ก. ก้าวข้าง 10. ก. ย่อม

แบบบันทึกคะแนน
กิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติทำนาฏยศัพท์

ร.ร.	ชื่อ-สกุล	ท่าที่1 ตั้งวงบนม้วนมีมือจับปรกข้าง	ท่าที่2 จับปรกหน้าม้วนมีมือตั้งวงกลาง	ท่าที่3 กระทุ้งเท้าและกระดกเท้า	ท่าที่ 4 ก้าวข้าง	ท่าที่5 ประเท้าและยกเท้า	รวมคะแนน

เกณฑ์การประเมิน ปฏิบัติท่าทำได้ถูกต้อง 1 คะแนน

ปฏิบัติท่าทำไม่ได้ 0 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
ชื่อผู้สอน..... สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ประกอบแผนการเรียนรู้ที่ 1-2 เรื่อง ถิ่นอาศัยของสัตว์

[illegible][illegible]

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การประเมินหรือแนวทางให้คะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้

ผู้เรียนต้องมีพฤติกรรมในแต่ละองค์ประกอบอย่างน้อยระดับ 2 ขึ้นไป จำนวน 3 ใน 5 รายการ

องค์ประกอบที่ 1 มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม

- 4 หมายถึง สนใจ ใฝ่รู้ ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ดีมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างขมิ้นทุกขั้นตอน
- 3 หมายถึง สนใจ ใฝ่รู้ ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ดี มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจเกือบทุกขั้นตอน
- 2 หมายถึง สนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ดีพอสมควร มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกือบทุกขั้นตอน
- 1 หมายถึง สนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้น้อย

องค์ประกอบที่ 2 ซักถามข้อสงสัย

- 4 หมายถึง ซักถามเพื่อหาเหตุผลและคำตอบด้วยความสนใจ ใช้คำถามที่แสดงความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลได้ดีมาก
- 3 หมายถึง ซักถามเพื่อหาเหตุผลและคำตอบด้วยความสนใจ ใช้คำถามที่แสดงความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลได้ดี
- 2 หมายถึง ซักถามเพื่อหาเหตุผลและคำตอบด้วยความสนใจ ใช้คำถามที่แสดงความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลได้พอใช้
- 1 หมายถึง มีการซักถามเพื่อหาเหตุผลและคำตอบน้อยมาก

องค์ประกอบที่ 3 สนใจหาความรู้เพิ่มเติม

- 4 หมายถึง ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารและหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 3 หมายถึง ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารและหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาหลายครั้ง
- 2 หมายถึง ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารและหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาเป็นบางครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

องค์ประกอบที่ 4 มีความพยายามและทำงานสำเร็จตามกำหนด

- 4 หมายถึง ตั้งใจพยายามทำงานและทำงานได้เสร็จทันเวลาที่กำหนด
- 3 หมายถึง ตั้งใจพยายามทำงานและทำงานได้เกือบเสร็จทันเวลาที่กำหนด โดยเพิ่มเวลาให้อีกเล็กน้อย
- 2 หมายถึง ตั้งใจพยายามทำงาน แต่ทำงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ต้องเพิ่มเวลา 1 ครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่ตั้งใจทำงานให้เสร็จตามที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 5 ช่วยเหลือการศึกษาเรียนรู้ของเพื่อน

- 4 หมายถึง ช่วยเพื่อนด้วยการสอน แนะนำ เสนอแนะวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เพื่อนได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กับตนด้วยความเต็มใจ
- 3 หมายถึง ช่วยเพื่อนมาก แต่ช่วยในลักษณะบอกความรู้ หรือทำให้เพื่อนมากกว่าช่วยให้เพื่อนได้เรียนรู้
- 2 หมายถึง ให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้างเล็กน้อย และช่วยในลักษณะบอกความรู้ หรือทำให้เพื่อนมากกว่าช่วยให้เพื่อนได้เรียนรู้
- 1 หมายถึง ไม่ให้ความช่วยเหลือการศึกษาเรียนรู้ของเพื่อน หรือให้ความช่วยเหลือน้อยมาก

เรื่อง ลีลานาฏยศัพท์

[illegible]

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ชุดกิจกรรมเล่มที่ 1 เรื่อง สีสานาฏยศัพท์

ชื่อ.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียน (X) เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 ข้อ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนรวม.....คะแนน

ผู้ตรวจ.....

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทยจำกัด, 2551.
- ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ. **นวัตกรรมการศึกษา ชุดเอกสารประกอบการสอนนาฏศิลป์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : 21 เซนจูรี่, 2547.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2556.
- ราณี ชัยสงคราม. **นาฏศิลป์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าของคุรุสภา, 2544.
- ราศียส วงศ์ศิลปะกุล. **สุนทรียนาฏศิลป์ไทย**. เอกสารการสอน วิชาพื้นฐาน ศ 40101 สุนทรียนาฏศิลป์ไทย. ม.ป.ท. 2550.
- เรณู โกศินานนท์. **นาฏยศัพท์ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2546.
- สุมิตร เทพวงษ์. **นาฏศิลป์ไทย:นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา-อุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. 2548.
- อมรา กล้าเจริญ. **สุนทรียนาฏศิลป์ไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2542.

ประวัติส่วนตัว

- ชื่อ-สกุล ➤ นางปาริษฐ์ เรียกจำรัส
- ตำแหน่ง ➤ ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- สถานที่ทำงาน ➤ โรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30
- วุฒิการศึกษา ➤ ปี 2547 จบการศึกษา นาฏศิลป์ชั้นกลาง 3
จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
ปี 2551 จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี (กศ.บ)
วิชาเอก ศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา สาขานาฏศิลป์ไทย
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปี 2555 จากการศึกษา ระดับปริญญาโท (กศ.ม)
สาขา การบริหารการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ที่อยู่ปัจจุบัน ➤ บ้านเลขที่ 808 หมู่ 1 ตำบลบ้านยาง
อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ
- E-Mail ➤ parach.t@phukhieo.ac.th